

ZNAČAJNA KNJIGA IZ NAŠE POVIJESTI

100 godina Udruženja ilmiije – Monografija

Kao poseban prilog obilježavanju stogodišnjice Udruženja ilmiije, štampana je knjiga *100 godina Udruženja ilmiije – Monografija*. Izdavač knjige je Udruženje ilmiije Islamske zajednice u BiH, autori su: Ismet Bušatlić, Enes Durmišević i Enes Karić, a štampana je u *Dobroj knjizi*.

Knjiga ima 280 stranica i uz tekstove o Udruženju ilmiije u proteklom stogodišnjem periodu, u njoj je veliki broj fotografija i faksimila.

Uvod u knjizi dao je Mensur ef. Pašalić, sadašnji predsjednik Udruženja ilmiije, a svoj **pogled** na Udruženje ilmiije iznio je Muharem ef. Hasanbegović, prethodni predsjednik Udruženja ilmiije. Obojica su istakli značaj Udruženja ilmiije, ukazujući na poteškoće kroz koje je ono prošlo, naznačivši prioritete u budućem radu.

Slijedi tekst **Ilum, alim, ulema**, u kome se govori o značaju znanja i o ulemi, nesebičnom tumaču islamskih vrela. U knjizi je ukazano na zbivanja u islamskom svijetu u vrijeme pred osnivanje Udruženja ilmiije, gdje je dat osvrt na tadašnje alime svjetskog glasa: Džemaluddina Afganija, Muhammeda Abduhua, Muhammeda Rešida Ridu i Sejjid Ebu-l- A'la el-Mevdudija.

Plejada naših alima i visokih dužnosnika u organima Islamske zajednice
Mnogo prostora u knjizi dato je našim alimima, od kojih su neki obnašali visoke funkcije u Islamskoj zajednici, reisul-uleme, muftije, autori značajnih djela, urednici listova itd. Na prvom mjestu se govori o Salihu Safvet ef. Bašiću, naibu i vršiocu dužnosti reisul-uleme. Slijedi h. Mehmed Džemaluddin Čaušević, reisul-ulema, prevodilac Kur'ana. Mehmed Ali Dukatar je bio jedan od osnivača imamsko-muallimskog udruženja, koje je osnovano 1909. godine. Abdurahman Adil ef. Čokić je bio veliki alim, koji je objavio vrijedne radove o islamskim velikanima. U knjizi se dalje redaju imena naših alima: hafiz Mehmed Ali ef. Čerimović, Ali Riza ef. Prohić, Muhammed Seid ef. Serdarević, Salim ef. Muftić, hafiz Abdullah Ajni ef. Bušatlić, Sakib ef. Korkut, Salim ef. Muftić, Sakib ef. Korkut, h. Hafiz Sulejman ef. Šarac,

Osman Nuri Hadžić, Murad Hulusi ef. Hajrović, h. Ibrahim Hakki ef. Čokić, Mustafa ef. Varešanović, hafiz Zekerija ef. Ibrišimović, Muhamed ef. Tufo, Muhammed ef. Pašić, Hamdi ef. Mulić, Muhammed Emin ef. Dizdar, h. Mehmed ef. Handžić, Mustafa ef. Busuladžić, Kasim ef. Dobrača, Adem ef. Kurbegović, Jusuf Zija ef. Midžić, Abdullah ef. Dervišević, Husein ef. Dozo, h. Zufer ef. Bešlić, h. Kasim ef. Hadžić, hafiz Muhammed ef. Pandža, h. Sulejman ef. Kemura, h. Naim ef. Hadžiabdić, Šaban ef. Hodžić, Vehbi ef. Hodžić, Ibrahim ef. Hodžić, Ubejd ef. Mujagić, šejh Fejzullah ef. Hadžibajrić, prof. dr. Ahmed ef. Smajlović, h. Hafiz Sinanuddin ef. Sokolović, Hasan ef. Ljevaković, hafiz Husejn Mujić, Mehmed ef. Mujezinović, h. hafiz Omer ef. Mušić, h. Hafiz Ibrahim ef. Riđanović, h. Hafiz Mustafa ef. Sahačić, h. Hafiz Kamil ef. Silajdžić, Mustafa ef.

Ševa, Hasan ef. Škapur, hafiz Mehmed ef. Zahirović, h. Hafiz Ibrahim ef. Trebinjac i hafiz Mahmud ef. Traljić. Svaki od navedenih alima imao je značajnu ulogu u stogodišnjem radu Udruženja ilmiije i o svakom od njih je u knjizi navedena kraća biografija i doprinos u radu. Kod većine od njih su, uz biografije i rad, stavljene i njihove fotografije, ali ih ima nekoliko bez fotografija, jer ih priređivači nisu uspjeli pronaći.

Udruženje ilmiije je kroz svoje stoljetno djelovanje najveću pažnju posvećivalo edukaciji i obrazovanju našeg naroda, pa se u knjizi na raznim mjestima spominje na stotine raznih naslova knjiga i publikacija, koje su štampane u proteklom periodu.

U knjizi se govori i o listovima koji su izlazili u prvim godinama Udruženja ilmiije, kao što su: *Tarik, Mu'allim, Misbah, Jeni Misbah, Hikmet i El-Hidaje*,

te o onima koji su kasnije izlazili, kao *Preporod* i *Novi Muallim*, te kalendar *Takvim*.

Slijedi odjeljak: **Udruženje ilmije u periodu nakon Drugog svjetskog rata**, u doba komunizma, kada su uvjeti za vjeru i vjernike bili teški. Ipak, u knjizi se navode i u to doba velike aktivnosti, kao što su osnivanje lista *Preporod*, otvaranje Islamskog teološkog fakulteta, izgradnja džamija itd. Udruženje ilmije je tada izdalo Arapsko-srpskohrvatski rječnik autora Teufika Muftića. Udruženje ilmije je ponovo pokrenulo list *Muallim*, koji je izlazio do 1998. godine, a 2000. godine pokreće *Novi muallim*, koji i sada izlazi, kao tromjesečnik. Izdavanje *Atlasa islamskoga svijeta*, smatra se najvećim izdavačkim projektom Udruženja ilmije. Udruženje ilmije je dugi niz godina bilo izdavač *Takvima*, a sada izdaje Kalendar.

U odjeljku **Savremenost i uloga Udruženja ilmije u budućnosti**, govori se o aktivnostima Udruženja ilmije, pa se spominju seminari, tribine, izdavačka djelatnost, itd, a istaknuti su prioriteti rada u budućnosti, pa se u tom smislu kaže: „Udruženje ilmije u današnjem vremenu, napose nakon 2012. godine, ima zadatak da se okrene novim područjima rada u skladu sa izazovima koje postavlja dinamična sadašnjost i budućnost.“ Na kraju knjige, na 10 stranica, u odjeljku **Iz fotoalbuma Udruženja ilmije**, prezentirano je 20 fotografija iz ranih perioda rada Udruženja ilmije, koje nisu potpisane, što je svakako nedostatak.

Monografija **100 godina Udruženja ilmije**, značajna je knjiga o stoljetnom radu naše uleme i veliki je poduhvat njenog izdavača – Udruženja ilmije IZ u BiH i ona može koristiti kako istraživačima naše povijesti, tako i imamima, koji će putem njenih stranica saznati kako je tekao rad njihovih kolega u teška i bremenita vremena. Uz izdavača, Udruženje ilmije, zasluge da smo dobili ovako značajnu knjigu iz naše povijesti pripada njenim autorima, Ismetu Bušatliću, Enesu Durmiševiću i Enesu Kariću, kojima nije bilo nimalo jednostavno obuhvatiti period od 100 godina, jer uvijek postoji bojazan da se nešto značajnije ne izostavi, a manje bitno uvrsti u knjigu. Oni su u ovom poduhvatu u potpunosti uspjeli i zaslužuju sve čestitke i priznanja.

Salih SMAJLOVIĆ

ZA LJUBITELJE RAZNOLIKOSTI...

Religije u Bosni i Hercegovini, monografija vjerskih zajednica i crkava, Međureligijsko vijeće u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2012.

Monografija vjerskih zajednica i crkava Bosne i Hercegovine predstavlja značajan i vrijedan istraživački projekt u izdanju Međureligijskog vijeća Bosne i Hercegovine. Kao što su njegovi predstavnici u predgovoru ove monografije istakli, „međusobno upoznavanje je način razbijanja predrasuda, pa i straha jednih od drugih, a nedostatak bilo kakvog vjerskog odgoja, osim Marxove teorije da je religija opijum za narod, ostavio nam je mnogo prostora za rad, kako za sva-

kog u svojoj sredini, tako i za sve nas zajedno.“ Naravno, možemo se složiti sa historijskim okolnostima koje su uvjetovale nastanak ove monografije i sličnih zajedničkih projekata, međutim, treba napomenuti da je ovakva klasifikacija Marxovog stava potpuno pogrešna. Riječ je o tome da se kod nas pogrešno prevela (i prevodi) navedena Marxova sintagma. Marx ne tvrdi da je religija „opijum za narod“ („Opium für Volke“), nego „opijum naroda“ („Opium des Volkes“), što je bitna razlika koju su pisci predgovora propustili uvidjeti, i tako postali žrtvom vlastitog stava, jer da bismo razbili predrasudu o drugom, kako stoji u predgovoru, moramo ga upoznati. Prema tome, da bismo osudili marksističku dogmu, ili dictum, moramo ga na pravilan način i upoznati.

Monografija o religijama u Bosni i Hercegovini objedinjuje i sadrži iscrpne prikaze glavnih vjerskih zajednica

